

Oporezivanje drugog dohotka

Barbarić, Domagoj

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:982263>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-16**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Pravni fakultet u Zagrebu

Studijski centar za javnu upravu i javne financije

Stručni porezni studij

Domagoj Barbarić

Oporezivanje drugog dohotka

Završni rad

Mentor: Prof. dr. sc. Nikola Mijatović

Zagreb, 2022.

University of Zagreb

Faculty of Law in Zagreb

Study Center for Public Administration and Public Finance

Professional Tax Study Programme

Domagoj Barbarić

Taxation of other income

Final work

Mentor: Prof. dr. sc. Nikola Mijatović

Zagreb, 2022.

SAŽETAK

U ovom radu istražio se opći pregled poreza i poreznog sustava u Republici Hrvatskoj. Poseban naglasak je stavljen na porez na dohodak i oporezivanje drugog dohotka. U radu se koriste primjeri oporezivanja honorara od autorskih i umjetničkih djela u svrhu objašnjenja oporezivanja drugog dohotka od strane poreznih službi.

Ključne riječi: porezi, porezni sustav, porez na dohodak, drugi dohodak

SUMMARY

In this graduation thesis, a general overview of taxes and the tax system in the Republic of Croatia was investigated. Special emphasis is placed on income tax and taxation of other income. The paper uses examples of taxation of royalties from author's and artistic works for the purpose of explaining the taxation of other income by the tax authorities.

Keywords: taxes, tax system, income tax, other income

SADRŽAJ:

1.UVOD.....	1
2.OPĆENITO O POREZIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	2
2.1. Osnovna obilježja poreza.....	2
2.2. Podjela poreza.....	4
2.3. Porezni sustav.....	5
3.OPĆENITO O POREZU NA DOHODAK.....	6
3.1. Izvori dohotka, pojam rezidenta i nerezidenta i porezno razdoblje.....	6
3.2. Stope poreza na dohodak.....	7
4. POREZ NA DOHODAK OD DRUGOG DOHOTKA.....	8
4.1. Porezni obveznik i porezno razdoblje.....	10
4.2. Primici i izdaci po osnovi drugog dohotka.....	10
4.3. Autorska djela.....	13
4.4.Umjetnička djela.....	19
5. ZAKLJUČAK.....	22
POPIS LITERATURE.....	23
POPIS TABLICA.....	25

1.UVOD

Tema rada bazira se na općem pregledu tematike oporezivanja drugog dohotka. U daljnjoj razradi kroz pet poglavlja podjele u svakome se na sustavan i pregledan način elaborira: opći pregled poreza u Republici Hrvatskoj, porez na dohodak te oporezivanje drugog dohotka s naznakom na honorare od autorskih i umjetničkih djela kao primjere oporezivanja drugog dohotka.

Osnova rada je dati opći uvid u porezni sustav Republike Hrvatske te u način oporezivanja drugog dohotka od strane poreznih službi. Korištenjem primjera autorskih i umjetničkih djela uz priložene pripadajuće izračunske tablice prikazan je postupak oporezivanja drugog dohotka.

2. OPĆENITO O POREZIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Drugačija uloga poreza u prošlosti u usporedbi sa njihovom ulogom u financijskim sustavima suvremenih država u sadašnjosti otežala je određivanje općeprihvaćene definicije poreza, odnosno definicije koja bi objasnila razlike i sličnosti poreza u drugačijim vremenima u kojima su se njihovom primjenom ubirali javni prihodi i podmirivali javni izdatci.

Našim Općim poreznim zakonom u članku 2. utvrđeno je: „Porezi su novčana davanja i prihod su proračuna koji se koriste radi podmirivanja proračunom utvrđenih javnih izdataka.“¹

2.1. Osnovna obilježja poreza

1. Derivativnost

Označuje poreze kao prihode nad kojima je došlo do promjene vlasništva na temelju financijskog suvereniteta države i njene ekonomske snage.

2. Prisilan državni prihod

Porezi imaju prisilni karakter. Prisilni karakter poreza dolazi do izražaja kod njegove naplate, ali prilikom njegova uvođenja.

3. Uloga u podmirivanju javnih rashoda

Jedna od glavnih uloga poreza je u zadovoljavanju odnosno podmirivanju državnih rashoda.

¹ Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje II., članak 2

4. Za plaćeni porez država ne daje neposrednu protunaknadu

Porezi su novčana obveza koja nije u nekom odnosu s određenom protuuslugom (protučinidbom) od strane države.

5. obveza plaćanja poreza izvršava se (po pravilu) u novcu

Porezi se u suvremenim državama plaćaju u novcu.

6. Nedestiniranost poreza

Prihodi koji se prikupe oporezivanjem koriste se za podmirivanje svih javnih rashoda. Ipak porezi za koje je unaprijed određena namjena nazivaju se destiniranim porezima.

2.2. Podjela poreza

Po Jelčiću, „porezi se dijele na:

- *Neposredni i posredni porezi*
- *Subjektivni i objektivni porezi*
- *Sintetički i analitički porezi*
- *Opći i namjenski porezi*
- *Katastarski i tarifni porezi*
- *Pretpostavljeni i faktični porezi*
- *Porezi po vrijednosti i specifični porezi*
- *Fundirani i nefundirani porezi*
- *Redovni i izvanredni porezi*
- *Osnovni i dopunski porezi*
- *Reparticijski i kvotni porezi*
- *Porezi središnjih i lokalnih tijela*²

² B.Jelčić – O.Lončarić – Horvat – J.Šimović – H.Arbutina – N.Mijatović; *Financijsko pravo i financijska znanost*; Narodne novine (2008); str. 102 - 103

2.3. Porezni sustav

Ukupnost poreznih oblika jedne zemlje nazivamo poreznim sustavom. U pojedinim financijskim udžbenicima porezni sustav definira se kao „ukupnost svih poreznih oblika povezanih u jedinstvenu neproturječnu cjelinu.“³

Porezni sustavi suvremenih država međusobno su različiti, dva jednaka porezna sustava ne postoje. To je i logično, jer na izgradnju i funkcioniranje poreznog sustava jedne zemlje utječe puno uvjeta – od političkog ustroja, broja stanovnika, veličine teritorija, gospodarske razvijenosti, strukture gospodarstva, dohotka po stanovniku itd., do pripadnosti ekonomskoj i političkoj grupaciji država, povijesnog razvoja, obrazovne razine stanovništva i dr.

Svakom poreznom sustavu je zajedničko ostvarivanje zacrtanih ciljeva oporezivanja.

„Glavnina poreznih prihoda u Republici Hrvatskoj se ubire od PDV-a i trošarina.“⁴

„Porezni sustav Republike Hrvatske se sastoji od sljedećih poreza:

- Porez na dobit
- Porez na dohodak
- Porez na dodanu vrijednost
- Porez na promet nekretninama
- Naknade za priređivanje igara na sreću
- Županijski i općinski/gradski porez kao prihodi lokalne i područne samouprave
- Posebni porezi – akcize“⁵

³ B.Jelčić – O.Lončarić – Horvat – J.Šimović – H.Arbutina – N.Mijatović; Financijsko pravo i financijska znanost; Narodne novine (2008); str. 260

⁴ Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M., Primorac, M. (2012): Javne financije u Hrvatskoj, str. 104 – 105.

⁵ <https://www.porezna-uprava.hr/>

3.OPĆENITO O POREZU NA DOHODAK

U Republici Hrvatskoj uloga poreza na dohodak je oporezivati fizičke osobe. Prema tome, obveznici poreza na dohodak su isključivo fizičke osobe. „Komparativno gledano, međutim, o oporezivanju dohotka govori se i u vezi s oporezivanjem fizičkih i u vezi s oporezivanjem pravnih osoba.“⁶ Pri tome se obično posebno navodi radi li se o oporezivanju jedne ili druge vrste osoba.

„Obveznici poreza na dohodak su samo one fizičke osobe koje ostvare oporezivi dohodak, tek činjenica ostvarenja oporezivog dohotka čini određenu fizičku osobu obveznikom poreza na dohodak.“⁷ Dok takav dohodak ne ostvari, fizička je osoba, koja udovoljava drugim formalnim preduvjetima, tek potencijalni obveznik poreza na dohodak.

Fizička osoba kao obveznik poreza na dohodak je temeljni element sadržajnog određenja osobnog obuhvata porezne obveze. Ipak, u vezi s oporezivanjem dohotka mogu se javiti i neki drugi subjekti, to su partnerstvo(supoduzetništvo) i obitelj u kontekstu oporezivanja dohotka fizičkih osoba.

3.1. Izvori dohotka, pojam rezidenta i nerezidenta i porezno razdoblje

„Izvorima dohotka smatraju se dohotci od nesamostalnog rada, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala i drugih primitaka.“⁸

Oporezivi dohodak rezidenta utvrđuje se temeljem načela svjetskog dohotka, a nerezidenta temeljem načela tuzemnog dohotka.

„Poreznim razdobljem utvrđivanja obveze poreza na dohodak smatra se kalendarska godina.“⁹

⁶ B.Jelčić – O.Lončarić – Horvat – J.Šimović – H.Arbutina – N.Mijatović; *Financijsko pravo i financijska znanost*; Narodne novine (2008); str. 301-302

⁷ Ibid.

⁸ Narodne novine, (2017): *Zakon o porezu na dohodak*: poglavlje III., članak 5.

⁹ Narodne novine, (2017): *Zakon o porezu na dohodak*: poglavlje V., članak 7.

3.2. Stope poreza na dohodak

„Godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 20% na poreznu osnovicu do visine 360.000,00 kn te po stopi od 30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 360.000,00 kn.“¹⁰

¹⁰ Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje IV., članak 19.

4. POREZ NA DOHODAK OD DRUGOG DOHOTKA

„Drugim dohotkom naziva se razlika između svakog pojedinačnog primitka što se ne smatra primitkom od nesamostalnog rada(plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.“¹¹

Temeljem prethodno navedenih primitaka od drugog dohotka obračunavaju se i plaćaju sljedeći porezi:

porez na dohodak od drugog dohotka

Obračunava ga i plaća isplatitelj kada isplaćuje primitak ako taj primitak nije plaća, mirovina, primitak samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, od osiguranja ili od kapitala.

prireza porezu na dohodak

Obveznik poreza na dohodak je dužan platiti prirez propisan odlukom grada ili općine njegovog prebivališta ili uobičajenog boravišta. Prirez porezu na dohodak se obračunava na način da se iznos poreza na dohodak koji je obračunat pomnoži s stopom prireza koja je propisana odlukom grada ili općine. Obračunava ga i plaća isplatitelj istovremeno sa isplatom drugog dohotka.

„Grad i općina mogu poreznim obveznicima sa svoga područja propisati plaćanje prireza porezu na dohodak prema sljedećim stopama:

- 1.Općina po stopi od 10%
- 2.Grad ispod 30.000 stanovnika po stopi od 12%
- 3.Grad iznad 30.000 stanovnika po stopi od 15%
- 4.Grad Zagreb po stopi do 18%“¹²

¹¹ Ministarstvo financija, Porezna uprava(2015): Oporezivanje drugog dohotka; Porezne obveze i obvezni doprinosi, VII. Dopunjeno i izmjenjeno izdanje, str. 3.

¹² Zakon o lokalnim porezima, NN br.115/16,101/17, čl.21.

porez na dodanu vrijednost

Dužan ga je obračunati i platiti porezni obveznik „ako je u prethodnoj kalendarskoj godini(poreznom razdoblju) vrijednost ukupnih godišnjih isporuka bila veća od 300.000,00 kn“, ili ako je već upisan u registar obveznika PDV-a.¹³

Osnovica za obračun obveze poreza na dodanu vrijednost je iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge.

Porez na dodanu vrijednost na naknade od kojih se obračunava drugi dohodak plaća se po stopi od 25%.

Obvezu je dužan utvrditi i obračunati sam porezni obveznik i iskazati je u poreznoj prijavi koju elektroničkim putem predaje pomoću sustava ePorezna.

Odredbe o porezu na dodanu vrijednost propisane su Zakonom o porezu na dodanu vrijednost i pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost.

obvezni doprinosi

Zakonom o doprinosima propisano je:

„Obvezom doprinosa u užem smislu smatra se teret što ga obveznik doprinosa na teret svojih sredstava ima uplatiti za svoje osobno osiguranje ili što ga obveznik doprinosa na teret svojih sredstava ima uplatiti u korist druge osobe – osiguranika. Obvezom doprinosa u širem smislu smatraju se i druge obveze, odnosno postupci: obračunavanje obveze, plaćanje nastale obveze te izvještavanje o nastaloj obvezi doprinosa.

Obveznikom doprinosa smatra se osiguranik ili druga pravna odnosno fizička osoba ili poslovni subjekt kojem je Zakonom o doprinosima propisana obveza doprinosa, obveza utvrđivanja, odnosno obračunavanja ili plaćanja doprinosa ili izvješćivanja.“¹⁴

¹³ Zakon o porezu na dodanu vrijednost(NN 143/14, 115/16, 106/18) čl. 90

¹⁴ Zakon o doprinosima, NN 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, čl. 4.

4.1. Porezni obveznik i porezno razdoblje

„Obveznicima poreza na dohodak od drugog dohotka smatraju se fizičke osobe na temelju čijih ostvarenih primitaka se utvrđuje drugi dohodak.“¹⁵

„Porezno razdoblje je kalendarska godina, ili samo dio godine u kojemu je porezni obveznik ostvarivao dohodak, i to u slučaju:

1. ako rezident tijekom iste kalendarske godine postane nerezident ili obratno, u kojem slučaju porezno razdoblje obuhvaća razdoblje u kojemu je fizička osoba bila rezident ili nerezident,
2. rođenja ili smrti poreznog obveznika.“¹⁶

4.2. Primici i izdaci po osnovi drugog dohotka

Drugi dohodak ostvaruje se na temelju primitaka koji se ne smatraju primicima od:

1. nesamostalnog rada
2. samostalne djelatnosti
3. imovine i imovinskih prava
4. kapitala

¹⁵ Ministarstvo financija, Porezna uprava(2015): Oporezivanje drugog dohotka; Porezne obveze i obvezni doprinosi, VII. Dopunjeno i izmjenjeno izdanje, str. 4.

¹⁶ Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje V., članak 7.

Tim primicima smatraju se:

1. djelatnosti koje obavljaju članovi skupština i nadzornih odbora u trgovačkim društvima, upravnim odborima, upravnim vijećima i drugim njima odgovarajućih tijela ostalih pravnih osoba, članova odbora i povjerenstava koje imaju ta tijela i sudaca porotnika koji nisu djelatnici suda.
2. autorski honorari isplaćeni na temelju Zakona o autorskim i srodnim pravima
3. primici na temelju obavljanja djelatnosti športaša
4. primici na temelju obavljanja djelatnosti turističkih djelatnika, trgovačkih putnika, akvizitera, agenta, športskih sudaca i delegata, tumača, konzultanata, prevoditelja, sudskih vještaka i ostalih sličnih djelatnosti
5. primitci u naravi – korištenje prometnih sredstava, povoljnije kamate pri odobravanju kredita, korištenje zgrada i druge pogodnosti, a koje davatelji tih primitaka daju fizičkim osobama koje nisu njihovi radnici
6. nagrade učenicima tijekom obavljanja praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima tijekom dualnog obrazovanja iznad propisane svote koja je neoporeziva
7. primici redovitih učenika i studenata za obavljanje rada preko učeničkih i studentskih udruga na temelju posebnih propisa, a koji su isplaćeni iznad propisane svote koja je neoporeziva.
8. stipendije učenicima i studentima koji se redovito školuju u srednjim školama i fakultetima, a koji su isplaćeni iznad propisane svote koja je neoporeziva.
9. športske stipendije koje se na temelju posebnih propisa isplaćuju športašima amaterima radi njihovog športskog usavršavanja, a koje su isplaćene iznad propisane svote koja je neoporeziva.
10. nagrade športskih ostvarenja i naknade za športaše amatere prema posebnim propisima isplaćene iznad propisane svote
11. ostali posebno navedeni primici koje pravne i fizičke osobe i drugi isplatitelji i davatelji isplaćuju ili daju fizičkim osobama.

„U praksi te primitke najčešće prepoznajemo kao naknade prema ugovoru o djelu, autorski honorari, primici u naravi i sl.“¹⁷

„Izdacima priznatim pri utvrđivanju drugog dohotka smatraju se uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja iz primitaka, prema posebnim propisima. Iznimno, pri utvrđivanju drugog dohotka izdaci se priznaju u visini 30% ostvarenih primitaka fizičkim osobama po osnovi:

1. autorskih naknada isplaćenih prema posebnom zakonu kojim se uređuju autorska i srodna prava, uključujući i naknade za isporučeno umjetničko djelo osobama koje obavljaju umjetničku i kulturnu djelatnost.
2. profesionalnih djelatnosti novinara, umjetnika i športaša koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju
3. primitaka nerezidenata za obavljanje umjetničke, artistske, zabavne, športske, književne i likovne djelatnosti u svezi s tiskom, radijem i televizijom te zabavnim priredbama.“¹⁸

¹⁷ RRIF, Oporezivanje drugih dohodaka, Veljača 2022, stručne informacije

¹⁸ Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje VII., članak 39.

4.3. Autorska djela

„Autorsko djelo je izvorno intelektualno stvaralaštvo iz književnog, znanstvenog i umjetničkog područja koje ima individualni karakter, bez obzira na oblik i način izražavanja, vrstu, vrijednost ili namjenu.“¹⁹ Autorsko pravo odnosi se na autorsko djelo u cijelosti, u što ulazi i nedovršeno autorsko djelo, naslov i dijelovi autorskog djela kojima se smatraju:

- „Jezična djela (pisana djela, govorna djela, računalni programi)
- Glazbena djela s riječima ili bez riječi
- Dramska i dramsko glazbena djela
- Koreografska i pantomimska djela
- Djela likovne umjetnosti (iz područja slikarstva, kiparstva i grafike), bez obzira na materijal od kojega su načinjena, te ostala djela likovnih umjetnosti
- Djela arhitekture
- Djela primijenjenih umjetnosti i industrijskog dizajna
- Fotografska djela i djela proizvedena postupkom sličnim fotografskom
- Audiovizualna djela (kinematografska djela i djela stvorena na način kinematografskom stvaranju)
- Kartografska djela
- Prikazi znanstvene ili tehničke prirode kao što su crteži, planovi, skice, tablice i dr.“²⁰

Autorom djela definira se fizička osoba koja je istovremeno porezni obveznik koji ostvaruje dohodak. Izvorom dohotka smatra se autorsko djelo.

Naknada za autorsko djelo ugovara se u bruto-iznosu koji sadrži doprinose za mirovinsko osiguranje, porez na dohodak i prirez porezu na dohodak i neto-iznos honorara. Način izračuna doprinosa i poreza na dohodak objašnjen je tablicom u nastavku.

¹⁹ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (Nar. nov., br. 167/03., 79/07., 80/11., 125/11., 141/13., 127/14., 62/17., 96/18.) članak. 14

²⁰ Ibid.

Tablica 1: Propisane obveze i davanja pri obračunavanju autorskog honorara:

OBVEZNA DAVANJA	OSNOVICA ZA OBRAČUN	STOPA DOPRINOSA I POREZA I PRIREZA
MO I.stup	Dohodak (osn. za dopr.)	7,5%
MO II.stup	=Bruto – svota= paušalni izdatak 30%	2,5%
Porez na dohodak	Osnovica za doprinose = MIO I. – MIO II.	24%
Prerez porezu na dohodak	Porez na dohodak	Prema odluci o lokalnim prerezima i porezu na dohodak
Doprinos za zdravstveno osiguranje	Osnovica za doprinose	7,5%

Izvor: Krešimir Šojat, struč. spec. oec., RRIF, stručni članak, Oporezivanje honorara od autorskih i umjetničkih djela, STUDENI 2020, str.124

Kao što je vidljivo iz tablice, iz osnovice za doprinose obračunavaju se doprinosi za mirovinsko osiguranje po stopi od 10 % (7,5 za I. mirovinski stup i 2,5 % za II. mirovinski stup), ali tek nakon smanjenja bruto-naknade za izdatke koji se priznaje u svoti od 30 % paušalno. Potencijalni izdatci, sadržani u paušalnom dijelu izdatka, mogu biti npr. instrumenti za obavljanje djela, putni troškovi, troškovi smještaja i sl., koji autoru mogu i ne moraju nastati kako bi odradio ili izveo autorsko djelo. Obračunana svota doprinosa za mirovinsko osiguranje oduzima se od osnovice za doprinose i dobije se osnovica za obračunavanje poreza na dohodak u visini 24 % i prireza porezu u propisanoj visini. Svota koja će se uplatiti poreznom obvezniku na žiroračun je neto-svota, a izračunava se oduzimajući obračunano mirovinsko osiguranje te porez na dohodak i prerez porezu od bruto-svote. Doprinos za zdravstveno osiguranje u visini 7,5 % izračunava se iz osnovice za doprinose te izračunani

doprinos uvećan za bruto-svotu čini ukupni trošak autorskog honorara. Prilikom ugovaranja autorske naknade, odnosno vrijednosti autorova djela, autor najčešće u praksi ugovara neto-vrijednost, odnosno svotu koja će mu se uplatiti na žiroračun. U tom je slučaju potrebno voditi računa da se neto-svoti trebaju nadodati doprinosi za mirovinsko osiguranje, porez na dohodak i prirez koji su sastavni dio bruto autorskog honorara, računavajući pritom i paušalni izdatak od 30 % koji smanjuje osnovicu za obračun doprinosa i poreza na dohodak, što ukupno čini bruto-svotu honorara. U tom slučaju neto-svotu autorskog honorara treba preračunati u bruto-svotu primjenom koeficijenta koji se utvrđuje matematičkom formulom.

„Formula za izračun koeficijenta je sljedeća

$$K = \frac{(ppr \times 0.63) + 7}{100 - (ppr \times 0.63) + 7} + 1$$

K = koeficijent

ppr = stopa poreza uvećana za prirez.²¹

²¹ Krešimir Šojat, struč. spec. oec., RRIF, stručni članak, Oporezivanje honorara od autorskih i umjetničkih djela, STUDENI 2020, str.124-125

Tablica 2: Koeficijenti za preračunavanje neto-svote autorskog honorara u bruto svotu

Stopa prireza pr	Koeficijent prireza ppr	Stopa poreza uvećana za prireza 24 x ppr	Koeficijent za preračunavanje neto svote u bruto svotu
Nema prireza	-	24,00	1,284026708
1,00	1,01	24,24	1,286524429
2,00	1,02	24,48	1,289031885
3,00	1,03	24,72	1,291549136
4,00	1,04	24,96	1,294076237
5,00	1,05	25,20	1,296613246
6,00	1,06	25,44	1,299160223
6,25	1,0625	25,50	1,299798531
6,50	1,065	25,56	1,300437467
7,00	1,07	25,68	1,301717225
7,50	1,075	25,80	1,302999505
8,00	1,08	25,92	1,304284313
9,00	1,09	26,16	1,306861546
10,00	1,10	26,40	1,309448984
12,00	1,12	26,88	1,314654719
13,00	1,13	27,12	1,317273139
14,00	1,14	27,36	1,319902010
15,00	1,15	27,60	1,322541396
18,00	1,18	28,32	1,330523268

Izvor: Krešimir Šojat, struč. spec. oec., RRIF, stručni članak, Oporezivanje honorara od autorskih i umjetničkih djela, STUDENI 2020, str.125

Primjer: ugovaranje autorskog djela s naručiteljem u neto svoti

Autor B. s prebivalištem u Zagrebu, OIB 111111111, ugovara pisanje znanstvenog članka u neto-svoti od 10.000,00 kn s naručiteljem AC d.o.o. iz Zagreba, Ilica 100, OIB 777777777.

Autor ima prebivalište u Zagrebu, stoga plaća prirez 18 % te neto-svotu honorara mora preračunati u bruto-svotu pomoću koeficijenta 1,330523268. Bruto-svota autorskog honorara = 10.000,00 x 1,330523268 = 13.305,23 kn

Prilikom isplate autorskog honorara isplatitelj će obračunati doprinose za mirovinsko osiguranje, porez i prirez porezu na dohodak na način prikazan u tablici u nastavku:

Tablica 3: obračun autorskog honorara

Red.br.	Opis	Svota
1.	Autorski honorar (bruto-svota)	13.305,23
2.	Priznati izdatak (red. br. 1 x 30 %)	3.991,57
3.	Dohodak (osn. za dopr.) (red. br. 1 – 2)	9.313,66
4.	Doprinosi za mirov. osig: 10 %	931,36
	I. stup 7,5 % (red. br. 3 x 7,5 %)	698,52
	II. stup 2,5 % (red. br. 3 x 2,5 %)	232,84
5.	Porezna osnovica (red. br. 3 – 4)	8.382,30
6.	Porez na dohodak 24 % (red. br. 5 x 24 %)	2.011,75
7.	Prirez porezu 18 % (red. br. 6 x 18 %)	362,12
8.	Ukupno porez i prirez (red. br. 6 + 7)	2.373,87
9.	Neto-svota za isplatu (red. br. 1 – 4 – 8)	10.000,00
10.	Doprinos za zdrav. osig. (red. br. 3 x 7,5 %)	698,52
11.	Ukupni trošak honorara (red. br. 1 + 10)	14.003,75

Izvor: Izrada autora

Primjer: ugovaranje autorskog djela s naručiteljem u bruto svoti

Autor E. B. s prebivalištem u Pazinu, OIB 78945612378, ugovara izvođenje tečaja iz računovodstva s naručiteljem trgovačkim društvom LUKA d.o.o. iz Poreča, Stjepana Radića 8, OIB 123467892, u bruto-svoti od 10.000,00 kn. Autor je korisnik samo I. mirovinskog stupa. Autor i naručitelj ugovorili su naknadu u bruto svoti te nema potrebe za preračunavanjem kao prošlom primjeru. U ovom primjeru potrebno je obratiti pozornost na obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje. Naime, autor je korisnik samo I. mirovinskog stupa te će mu se obračunavati I. mirovinski stup po 10 %. Postotak iz II. mirovinskog stupa (2,5 %) pribrojava se I. mirovinskom stupu.

Tablica 4: Obračun autorskog honorara

Red.br.	Opis	Svota
1.	Autorski honorar (bruto svota)	10.000,00
2.	Priznati izdatak (red. br. 1 x 30 %)	3.000,00
3.	Dohodak (osn. za dopr.) (red. br. 1 – 2)	7.000,00
4.	Doprinosi za MO 10 % I. stup 10 % (red. br. 3 x 10 %)	700,00
5.	Porezna osnovica (red. br. 3 – 4)	6.300,00
6.	Porez na dohodak 24 % (red. br. 5 x 24 %)	1.512,00
7.	Prizez porezu 7 % (red. br. 6 x 7 %)	105,84
8.	Ukupno porez i prizez (red. br. 6 + 7)	1.617,84
9.	Neto-svota za isplatu (red. br. 1 – 4 – 8)	7682,16
10.	Doprinos za zdrav. osig. (red. br. 3 x 7,5 %)	525,00
11.	Ukupan trošak honorara (red. br. 1 + 10)	10.525,00

Izvor: Izrada autora

4.4. Umjetnička djela

U autorskom djelu s umjetničkim obilježjem u troškove autora priznaje se „55 % od bruto-svota autorskog honorara (30 % +25 %)“²², stoga je potrebno obratiti pozornost na razliku u obračunu autorskih honorara u odnosu na prethodno pokazani obračun autorskog honorara osobe koja nije umjetnik. Sa primjenom Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, prava samostalnih umjetnika također su uređena i Zakonom o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Samostalnim umjetnicima umjetničko stvaralaštvo je u većini slučajeva jedino i primarno zanimanje te su stoga članovi raznih strukovnih umjetničkih udruga i ovlaštenih organizacija i sa njihovom potvrdom ostvaruju pravo na dodatni izdatak od 25 %.

Ovlaštene strukovne umjetničke udruge i organizacije čiji članovi imaju pravo na dodatni iznadak od 25% su:

„Hrvatsko društvo filmskih umjetnih djelatnika, Hrvatska udruga filmskih snimatelja, Društvo hrvatskih filmskih redatelja, Hrvatsko društvo glazbenih umjetnika, Hrvatska udruga orkestralnih i komornih umjetnika, Hrvatska glazbena unija, Hrvatsko društvo skladatelja, Društvo hrvatskih književnih prevodilaca, Društvo hrvatskih književnika, Hrvatsko društvo pisaca, Hrvatsko društvo kazališnih kritičara i teatrologa, Hrvatsko društvo filmskih kritičara, Hrvatsko društvo likovnih umjetnika iz Zagreba, Dubrovnika, Istre, Rijeke, Istre, Splita, Zadra, Međimurja, Osijeka i Varaždina, Hrvatska udruga likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti, Hrvatsko društvo naivnih umjetnika, Hrvatsko dizajnersko društvo, Udruženje hrvatskih arhitekata, Hrvatsko društvo dramskih umjetnika, Udruga plesnih umjetnika Hrvatske, Udruga profesionalnih plesnih umjetnika Puls, Hrvatsko društvo profesionalnih baletnih umjetnika i Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika.“²³

²² Zakon o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva (Nar. nov., br. 43/96. i 44/96.) članak. 22.

²³ Igor Milinović, mag.oec. Obračun drugog dohotka od 1.1.2017. – praktični primjeri, stručni članak (ripup_01-2017-194.pdf (racunovodstvo-porezi.hr))

Primjer mišljenja porezne uprave u vezi priznavanja neoporezivog dijela umjetničkog honorara

„Društvo 'A' dostavilo je upit koji se odnosi na priznavanje neoporezivog dijela umjetničkog autorskog honorara. U upitu je navedeno da je ured ovlaštenog arhitekta registriran kao obveznik poreza na dohodak po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti slobodnog zanimanja arhitekta te da dohodak utvrđuje kao razliku između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka, na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga, a član je Udruženja hrvatskih arhitekata Zagreb. Postavljen je upit ima li u tom slučaju pravo poslovne primitke umanjiti za 25% neoporezivog dijela umjetničkog autorskog honorara, a ako ima, odnosi li se to pravo na sve poslovne primitke ili samo na one za koje raspolaže potvrdom odgovarajućeg strukovnog umjetničkog udruženja.

U skladu s odredbama propisa o porezu na dohodak, a i posebnog propisa, obvezniku poreza na dohodak koji obavlja samostalnu djelatnost slobodnog zanimanja arhitekta i dohodak po toj osnovi utvrđuje na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga prema člancima od 19. do 24. Zakona o porezu na dohodak, ne oporezuje se iznos u visini 25% ostvarenog primitka od umjetničkih autorskih honorara, uz uvjet da posjeduje potvrdu nadležne umjetničke strukovne udruge odnosno potvrdu Udruženja hrvatskih arhitekata, Zagreb i to po svakom pojedinom umjetničkom autorskom djelu odnosno umjetničkom autorskom honoraru. Dakle, neoporezivanje iznosa u visini 25% umjetničkog autorskog honorara ne može se primijeniti na sve ostvarene poslovne primitke u poreznom razdoblju, već samo na one koji su ostvareni za umjetnička autorska djela, a za koja je umjetnička strukovna udruga izdala odgovarajuću potvrdu.“²⁴

²⁴ Mišljenje porezne uprave, Priznavanje neoporezivog dijela umjetničkog autorskog honorara, 06.03.2009.

Primjer. Obračun umjetničkog honorara

Glazbeniku S. S. s prebivalištem u Zagrebu, OIB 2222233344, isplaćuje se glazbeni nastup u visini 4.000,00 kn. Naručitelje je DOM d.o.o. iz Zagreba, Majdakova 15, OIB 6666555555.

Glazbenik S. S. član je Hrvatske udruge glazbenih umjetnika te je dostavio potvrdu kojom dokazuje članstvo.

Tablica 5: Obračun umjetničkog honorara

Red. br.	OPIS	Svota
1.	Autorski honorar (bruto-svota)	4.000,00
2.	Priznati izdatak (red. br. 1 x 55 %)	2.200,00
3.	Dohodak (osn. za dopr.) (red. br. 1 – 2)	1.800,00
4.	Doprinosi za MO 10 %	180,00
	I. stup 7,5 % (red. br. 3 x 7,5 %)	135,00
	II. stup 2,5 % (red. br. 3 x 2,5 %)	45,00
5.	Porezna osnovica (red. br. 3 – 4)	1.620,00
6.	Porez na dohodak 24 % (red. br. 5 x 24 %)	388,80
7.	Priraz porezu 18 % (red. br. 6 x 18 %)	69,99
8.	Ukupno porez i priraz (red. br. 6 + 7)	458,79
9.	Neto svota za isplatu (red. br. 1 – 4 – 8)	3.361,21
10.	Doprinos za zdrav. osig. (red. br. 3 x 7,5 %)	135,00
11.	Ukupni trošak honorara (red. br. 1 + 10)	4.135,00

Izvor: Izrada autora

5. ZAKLJUČAK

Implementacija odredaba direktiva Europske Unije i prilagodba poreznim zakonodavstvima razvijenih europskih država doprinjela je razvitku suvremenijeg poreznog sustava u Republici Hrvatskoj. Bolja organizacija, uvođenje sustava e-porezna uvelike su olakšale pristup informacija građanima te time i pridonijele lakšem ispunjavanju poreznih obveza od strane poreznih obveznika. Unatoč prethodno navedenom, česte promjene u zakonima i dalje ne dozvoljavaju ciljanu jednostavnost poreznog sustava. Visina poreznih stopa poreza na dohodak i obveznih doprinosa česta su meta kritika poreznih obveznika koji su pod financijskim pritiskom nastalim globalnom financijskom krizom i sve većom inflacijom cijena.

U budućnosti treba težiti što rjeđim promjenama i dopunama poreznih zakona; potrebno je razmotriti sve olakšice, poticaje, odbitke i odlučiti koji daju tražene rezultate i pridonose pozitivnom razvitku poreznog sustava koji treba biti što pregledniji, trajniji i jednostavniji.

POPIS LITERATURE

Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak

B.Jelčić – O.Lončarić – Horvat – J.Šimović – H.Arbutina – N.Mijatović; Financijsko pravo i
financijska znanost; Narodne novine (2008)

Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M., Primorac, M. (2012): Javne financije u
Hrvatskoj

<https://www.porezna-uprava.hr/>

Zakon o porezu na dodanu vrijednost(NN 143/14, 115/16, 106/18)

mr. sc. Mario Hak , IUS-INFO - stručni članak - Oporezivanje drugog dohotka – ugovor o
djelu i autorski honorar , 2015

Ministarstvo financija, Porezna uprava(2015): Oporezivanje drugog dohotka; Porezne obveze
i obvezni doprinosi, VII. Dopunjeno i izmjenjeno izdanje

RRIF, Oporezivanje drugih dohodaka, Veljača 2022, stručne informacije

Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (Nar. nov., br. 167/03., 79/07., 80/11.,
125/11., 141/13., 127/14., 62/17., 96/18.)

Krešimir Šojat, struč. spec. Oec., RRIF, stručni članak, Oporezivanje honorara od autorskih i
umjetničkih djela, STUDENI 2020,

Zakon o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva
(Nar. nov., br. 43/96. i 44/96.)

Zakon o doprinosima, NN 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14,
115/16, 106/18

Zakon o lokalnim porezima, NN br.115/16,101/17

Igor Milinović, mag.oec. Obračun drugog dohotka od 1.1.2017. – praktični primjeri, stručni
članak ([ripup_01-2017-194.pdf \(racunovodstvo-porezi.hr\)](#))

Mišljenje porezne uprave, Priznavanje neoporezivog dijela umjetničkog autorskog honorara,
06.03.2009. raspoloživo na:

([popis_misljenja - Priznavanje neoporezivog dijela umjetničkog... \(porezna-uprava.hr\)](#))

POPIS TABLICA

Tablica 1: Propisane obveze i davanja pri obračunavanju autorskog honorara

Tablica 2: Koeficijenti za preračunavanje neto-svote autorskog honorara u bruto svotu

Tablica 3: Obračun autorskog honorara

Tablica 4: Obračun autorskog honorara

Tablica 5: Obračun umjetničkog honorara

IZJAVA
O IZVORNOSTI RADA

Izjava o izvornosti

Ja, Domagoj Barbarić (ime i prezime studenta/ice) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio/-la drugim izvorima do onih navedenih u radu.

U Zagrebu, 06. Rujna 2022. godine.

Domagoj Barbarić v.r.

(potpis studenta)